

Oponentský posudek práce:

Mgr. Michael Urban, Obecní kronikářství na Kolínsku do roku 1948 na příkladu obce Bečváry (ve srovnání s obcí Ratboř). Katedra pomocných věd historických a archivního studia FF UK, bakalářská práce 2018. Vedoucí práce PhDr. Milada Sekyrková, CSc. 102 a 181 s.

Předmětem předkládané práce je vnitřní a vnější rozbor vybrané části Pamětní knihy obce Bečváry. Kniha byla s mezerami vedena mezi lety 1923 - 1997, práce se zaměřuje na léta 1923 - 1948. Autor také připravil edici této části kroniky. Pamětní kniha doposud nebyla předána do péče kolínského archivu a je uložena na Obecním úřadě v Bečvárech. Autor v úvodu práce mimo jiné cíle deklaruje nelehký záměr: určit, zda informace obsažené v kronice odpovídají skutečnosti.

Z formálního hlediska je práce rozdělena do tří hlavních částí, obecné, výzkumné a dílčí edice kroniky. Obecná a výzkumná část spolu s ediční poznámkou tvoří samostatně stránkovaný blok, následuje edice, která je od předešlého textu formálně odlišena novým stránkováním římskými číslicemi a užitím odlišného fontu. Přehled použitých pramenů a literatury pro celou práci je zařazen za edici, a je spolu s ní také stránkován. Bezesporně pečlivě vypracované jmenné, věcné a místní rejstříky k edici jsou řazeny jako příloha č. 2. za přílohu č. 1 se záznamy z matriky oddaných Římsko-katolického farního úřadu Drahobudice, která ovšem s vlastní edicí přímo nesouvisí. Podobně s edicí přímo nesouvisí ani třetí příloha, soupis obecních kronik uložených ve Státním okresním archivu Kolín. Rozvržení práce je tedy poněkud nepřehledné, bylo by vhodnější pojmout edici s ediční poznámkou, vlastním aparátem a rejstříky jako zcela samostatnou část práce.

V obecné části práce autor vedle standardního pojednání o pramenech a literatuře podává nezbytnou informaci o vývoji souvisejících právních norem. Ke kritice zápisů v pamětní knize byly využity zejména mezerovitě dochované zápisy schůzí obecní rady a zastupitelstva z fondu Archiv obce Bečváry, doplněné o zápisy schůzí rady Místního národního výboru z fondu MNV Bečváry, případně fragmentárně dochovaný spisový materiál ze jmenovaných fondů. V práci byla využita také pamětní kniha bečvářské školy a zápisy schůzí tamního Sokola, přičemž všechny zmiňované prameny jsou uloženy v SOKA Kolín. Za cenné považují využití Pamětní knihy Farního úřadu Drahobudice, která není badatelské veřejnosti běžně přístupná. Autor bohužel ani v úvodu, ani ve výzkumné části práce neakcentuje fondy okresní politické správy a samosprávy (Okresní úřad Kolín, Okresní školní výbor Kolín, Okresní zastupitelstvo Kolín), jejichž využití je pro vnitřní kritiku pamětních knih nezastupitelné. Na druhou stranu kolega Urban suverénně zvládl relevantní literaturu k tématu kronik a kronikářství, včetně dobových příruček pro kronikáře. Autor také adekvátně vytěžil odpovídající regionální literaturu, zejména chválím využití rukopisných prací Růženy Semanské, které nejsou běžně dostupné.

Vnějšímu a vnitřnímu rozboru kroniky předchází stručné shrnutí dějin obcí Malé a Velké Bečváry před jejich spojením v roce 1899 (připomínám, že se tak stalo na základě vyhlášky Českého místodržitelství ze dne 10. 2. 1899 č. 15645, č. 22/1899 Z. z.) a po sloučení do obce Bečváry až do roku založení kroniky. Dlužno podotknout, že vedle znalosti starší literatury zde kolega výborně zúročil dosavadní vlastní badatelskou a publikační práci.

Vlastní kritika, v níž spočívá jádro práce, je uvedena podrobnými životopisnými medailony obou kronikářů, kteří ve sledovaném období pamětní knihu psali. Důkladná práce s prameny, které zahrnují také matriční záznamy, nezapře autorův hluboký zájem o genealogii místních rodů. Tato inklinace se promítá i do jiných částí práce. Tematické okruhy vnitřní kritiky pramene jsou voleny logicky, zvolené okruhy počínaje obvodem obce, přes místní názvy, domovské právo a matriční záležitosti, volební záležitosti, záležitosti správy obce z hlediska přenesených pravomocí i hlediska samosprávného, záležitosti školské, kulturní a spolkové bezesporně umožňují důkladný rozbor pramene a teoreticky

také doplnění informací tam, kde kronika dané téma opomíjí nebo se mu nevěnuje vůbec. Nicméně v autorově uchopení posledně uvedeného spatřuji také jisté slabiny práce: mnohá témata, k nimž se kronika vyjadřuje sporadicky či nesystematicky a zároveň chybí referenční materiál ve fondech, s nimiž autor přednostně pracoval, lze doplnit spisovým materiálem z fondů okresních, zejména fondu Okresní úřad Kolín (volební záležitosti, záležitosti obecního rozpočtu, věci bezpečnostní, věci spolkové a živnostenské a další). Spisy dochované ve fondu Okresní zastupitelstvo Kolín by teoreticky mohly pomoci zpřesnit či ověřit informace v záležitostech veřejných staveb, byť o těchto stavbách kronika přináší relativně rozsáhlé informace. Na druhou stranu se kolega velmi podrobně věnuje dostupným matričním záznamům, nicméně tato detailní a časově náročná práce přispívá ve srovnání s některými ostatními tematickými okruhy k jisté obsahové nevyváženosti práce.

Podstatnou část práce tvoří edice vybrané části kroniky. Při sestavování edice autor plně respektoval běžná pravidla užívaná pro edice novověkých materiálů, edice je vybavena bohatým poznámkovým aparátem a již zmíněnými rejstříky. I přes formální výhrady, které uvádím výše, lze edici hodnotit jako vydařenou.

Na základě provedeného rozboru a stručného porovnání obsahu bečvárské a ratbořské kroniky uzavírá kolega Urban práci mimo jiné konstatováním, že informace uvedené v pamětní knize odpovídají skutečnosti. Domnívám se však, že na místě by byla opatrnější formulace, a to nejen ve vztahu k dané pamětní knize, ale pamětním knihám vůbec. Objektivita narativního pramene jako celku či objektivita jeho částí je obtížně zjiřitelná kategorie, zejména v situaci, kdy máme k dispozici nemnoho referenčních zdrojů nebo takové prameny zcela chybí. Nicméně i přes uvedené výhrady kolega Urban splnil zadání práce a jeho bakalářskou práci lze hodnotit jako výbornou.

V Kolíně - Sendražicích 6. 6. 2018

PhDr. Lenka Neřoldová

Státní oblastní archiv v Praze - Státní okresní archiv Kolín